

Nr 393.

Av herr **Wallén m. fl.**, *angående inrättandet av statslotteri.*

Den med denna motion avsedda frågan är ingalunda ny. För något tiotal år sedan hade den en period av aktualitet. De många föregående årens strävanden i riksdagen ledde år 1920 till en skrivelse, vari riksdagen anhöll, att Kungl. Maj:t täcktes skyndsamt låta verkställa utredning rörande inrättandet av ett statsobligationslotteri eller någon annan form av ett under svenska statens kontroll ställt penninglotteri samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kunde giva anledning. Chefen för handelsdepartementet uppdrog åt en sakkunnig, professor C. V. L. Charlier, att verkställa utredningen. Betänkande avgavs 1922 och var huvudsakligen, för att icke säga enbart, inriktat på att utreda organisationen av utländska lotterier. Sedermera hava ytterligare åtgärder i frågan icke vidtagits av regeringen.

Det nuvarande s. k. teaterlotteriet har emellertid under årens lopp svällt ut till en omsättning på 36,000,000 kronor. Överskottet av detta lotteri, uppgående till åtskilliga millioner kronor årligen, disponeras fränsett 2,000,000 kronor, som tagits i anspråk för budgetära ändamål, av Kungl. Maj:t ensam utan riksdagens hörande. Under de senaste åren hava ideligen framstötter gjorts i riksdagen i syfte att ett verkligt helstatligt penninglotteri skulle komma till stånd eller åtminstone för att den år 1920 av riksdagen begärda men av Kungl. Maj:t i väsentliga delar aldrig fullföljda utredningen måtte återupptagas och leda till positiva resultat. I detta sammanhang vill jag blott i korthet erinra om att år 1931 andra kammarens femte tillfälliga utskott (utl. nr 4) hemställde om, att andra kammaren måtte för sin del besluta att av riksdagen framställning göres till Kungl. Maj:t om slutförande snarast möjligt av den av riksdagen tidigare begärda utredningen rörande ett under svenska statens kontroll ställt penninglotteri och om framläggande för riksdagen av de förslag, som denna utredning kunde föranleda. Första kammarens andra tillfälliga utskott biträdde förslaget (utl. nr 11). Utskottets hemställan bifölls av andra kammaren men avlogs av den första med mycket knapp majoritet. År 1933 återupptogs frågan på grund av väckta motioner. Första kammarens andra tillfälliga utskott (utl. nr 2) och andra kammarens femte tillfälliga utskott (utl. nr 4) avstyrkte motionen, vilket också blev båda kamrarnas beslut. Även denna gång hade frågan fallit på en obetydlig majoritet. Vid 1934 års riksdag väcktes motion med hem-

ställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om slutförandet av den av riksdagen begärda utredningen rörande ett under den svenska statens kontroll ställt penninglotteri samt att förslag i ämnet snarast möjligt måtte föreläggas riksdagen. Andra kammarens femte tillfälliga utskott (utl. nr 2) framhöll därvid, att med dittills vidtagna åtgärder kunde dock ej sägas, att allt vore välbeställt eller slutgiltigt ordnat. Ännu kraftigare åtgärder mot kapitalflykt genom spel på utländska lotterier ävensom åtgärder mot det allt mer omfattande deltagandet — ej minst från minderårigas sida — i s. k. tippningstävlingar kunde vara önskvärda. Dessutom kunde ifrågasättas huruvida vid fördelningen av överskottet i de olika lotterierna landsbygdens intressen i större utsträckning än hittills kunde tillgodoses. Då emellertid utskottet saknade befogenhet att med utgångspunkt ifrån den till behandling föreliggande motionen föreslå framställning i dessa avseenden, hade utskottet icke funnit sig böra ingå på en närmare prövning av berörda önskemål utan avstyrkte motionen i fråga. Bakom utskottets avstyrkande stodo lika röstetal för och emot bifall. Reservation anfördes av halva utskottet för bifall till motionen. Första kammarens andra tillfälliga utskott (utl. nr 2) avstyrkte motionen. Första kammaren avslög motionen under det andra kammaren biföll reservationen till förmån för motionen. Detta spörsmål, som sålunda under årtionden varit föremål för riksdagens ideliga ställningstagande, för varje period präglad av växande sympati för ett statligt penninglotteri, kombinerat med strängare lagstiftning till förhindrande eller i varje fall till försvårande av spel på utländska lotterier, har som synes ej ännu länt till några positiva resultat, om ock understundom de motstående synpunkterna erhållit nära nog lika starkt stöd vid frågans avgörande. Då vi nu åter framföra samma spörsmål, anse vi oss ej böra framlägga någon utförligare motivering därför. De grunder, som tala för inrättandet av ett statligt penninglotteri, hava varje gång saken dryftats i riksdagen kommit till uttryck såväl i utskottsutlåtanden respektive reservationer som i kamrarnas diskussioner. Här må endast erinras om att de därvid åberopade huvudskälen varit följande. Utländska lotterier eller därmed likställda företag (tippningar o. s. v.) draga till sig avsevärda belopp från vårt land, vilka uppgå till miljoner kronor. Mångfalden av lotterier inom landet är näppeligen till gagn. Reda och överskådlighet ernås lättare genom ett enda större lotteriföretag, anpassat till omslutningen efter behovet och köpkraften inom landet och så smidigt ordnat med avseende å organisationsdetaljer (exempelvis möjlighet till inköp av andelar i lotter o. s. v.) att det framgångsrikt kan upptaga konkurrensen med motsvarande utländska lotterier. Den oenhetliga prövningen och fördelningen av lotterimedel i fråga om anslag till olika ändamål skulle upphöra, därigenom att riksdagen finge befogenhet att själv avväga eller inverka på tillgodoseende av olika intressen, vilka nu stödjas ömsevis eller samtidigt med budgetmedel och lotterimedel. Den moraliska synpunkten mot

statens handhavande av lotterirörelsen, som tidigare fått uttryck, lärer väl numera ej kunna med framgång förfäktas, sedan staten själv nyligen omhändertagit såväl totalisatorspel som tippning.

Under åberopande av skäl, som anförts vid frågans tidigare behandling i riksdagen, samt under hänvisning till vad i övrigt härovan framförts, få vi hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa om slutförande av den år 1920 begärda utredningen om statslotteri samt om framläggande av det förslag till dylikt lotteri, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 22 januari 1935.

Otto Wallén.

C. Gösta Jacobsson.

Oscar Osberg.

Frans Severin.

Eric Hansson.
